

[A. C. Normann.]

flere varer at købe efter indtægtsforøgelsen. Jeg tror, at denne sandhed let kan dokumenteres, og jeg tror også, at flere og flere funktionærer, arbejdere og andre forstår denne ret selvfølge sammenhæng. En økonomisk borgfred omfattende alle parter ville økonomisk set være det bedste bodemiddel over for tidens store ulykke, nemlig omkostningsstigningen, den, vi også kalder møntforringelsen eller efter behag inflationen. Men der er stadig organisationsledere og politikere, der ser deres interesse i at holde kravene om nominelle løn- og avancestigninger ved lige. Der er andre, der ikke tør sige sandheden om disse stigningers forlorenhed, ja, om deres direkte skadelighed over for alle parter. Derfor er det glædeligt at se, at dette synspunkt har fået sit klare udtryk i åbningstalen.

Men når det ligger sådan, som jeg her har skildret, hvad om vi da enedes om det mindre, men alligevel nyttige. Hvad om vi opfordrede parterne til forhandlinger, ikke om lønstop og prisstop, men om et relativt stop, d. v. s. at lønninger og de avancer, der ikke er ude for aldeles fri konkurrence, ikke måtte stige stærkere end værdien af produktionen beregnet i faste kroner, en ordning gældende for f. eks. 3 år, hvorved vi ikke må glemme, at værdien af produktionen forringes af, at vi for de varer, vi udfører, kan købe færre varer end tidligere. Der kunne altså nok forekomme nominelle lønstigninger under en sådan ordning, men de måtte hvert år holdes i underkanten af produktionsstigningen fremfor som så ofte før et par eller flere procent over produktionsstigningens værdi. Mon dog ikke en alvorlig appel til parterne om blot så megen resignation en kort tid ville vinde forståelse hos dem? Det ville skabe mere tryghed til fremtiden for alle parter, mere tro på pengeværdiens fasthed og på en stigende real-løn og mindske truslen mod beskæftigelsen. Jeg appellerer altså til den høje regering om at gøre forsøg i den retning.

I og for sig måtte man jo håbe, at arbejdsmarkedets parter på forhånd var indstillet på forhandling på et sådant grundlag, men man får desværre sjældent indtryk af, at der i almindelighed forhandles på så ansvarligt et grundlag, sådan som

f. eks. i Sverige eller undertiden inden for de enkelte organisationer.

Det ærede medlem hr. Erik Eriksen talte i formiddags om de radikales opgivelse af voldgiftstanken. Det er en misforståelse. Voldgiftstanken er ikke en tanke, der er på tilbagemarch, tværtimod, den bevæger sig mere og mere ind i udviklingen rundt omkring i landene. Ja, vi ser, at tvungen voldgift endog har holdt sit indtog i de nye arbejdsretlige forhandlingsregler, som arbejdernes og arbejdsgivernes organisationer herhjemme har vedtaget, nemlig inden for de ikke generelle konfliktområder, og voldgiftstanken vil uimodståelig bore sig frem, hver gang en samfundsødelæggende konflikt truer. Det tror jeg vi inderst inde alle er overbevist om.

Venstre har rejst disse spørgsmål på et andet grundlag, nemlig ud fra tanken om, at man kunne udskille visse samfundsfunktioner, hvor konflikter på forhånd kunne forbydes. Det har vist sig, at en sådan afgrænsning næppe er mulig. Derimod fremkom der i denne forbindelse en anden tanke, nemlig om en udvidelse af forligsmandens myndighed til at udskyde en konflikts udbrud i f. eks. 4 uger, så der blev givet ny tid til at søge forligsmuligheder, tid til, at gemytterne gærer af. Jeg tror, det er en frugtbar tanke, og jeg gør opmærksom på, at en tid før valget fremsatte det radikale venstres repræsentant i arbejdsretskommissionen, den nuværende højtærede økonomiminister hr. Bertel Dahlgaard, en skitse til en sådan udbygning af forligsmandens myndighed tilknyttet andre bestemmelser, som angav den videre behandling af en konflikt, dersom de 4 ugers udsættelse ikke bragte et forlig. Økonomiministeren gav i kommissionen tilsagn om, at det radikale venstre var rede til at medvirke til en ordning af denne karakter, dersom der herom kunne nås til enighed, selv om dermed tanken om en permanent lovgivning foreløbig måtte vente. Det standpunkt indtog økonomiministeren forud for valget, og her er vi også at finde efter valget, dersom dette kan bygge en bro mellem anskuelserne.

Hvad i øvrigt landbrugets stilling angår, er det fra regeringspartierne side rimeligt at minde om, at sommerens meget kritiserede